IES Porta da Auga

Boletín 5 – Solucións

(Do 27 de marzo ao 17 de abril de 2009)

PROBLEMA 1: AS MARCHAS DA BICICLETA

Nunha bicicleta chámase prato ao piñón dentado que está unido aos pedais e piñón ou coroa ao que é solidario coa roda. Unha bicicleta ten dous pratos de 40 e 50 dentes cada un, e cinco piñóns de 10, 12, 15, 20 e 25 dentes respectivamente.

Cantas marchas distintas hai nesa bicicleta? Cal utilizarías para subir os portos de máis pendente? E para baixalos á máxima velocidade?

Sabendo que a roda ten un diámetro de 65 *cm*, calcula o que avanza nunha pedalada en cada unha das marchas.

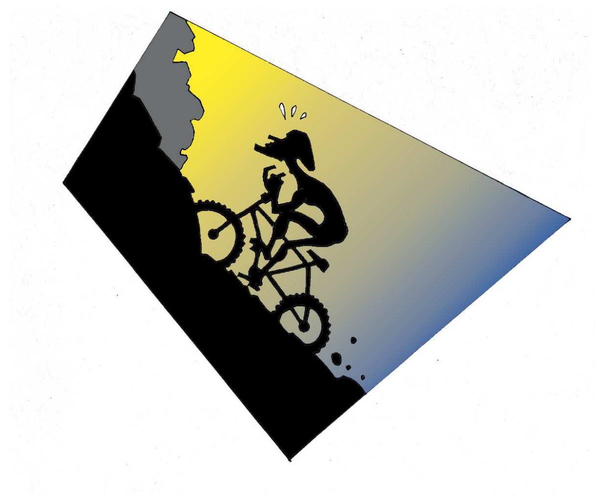

SOLUCIÓN

Como para cada prato pode poñer cinco coroas, e ten dous pratos, o total de marchas será 10.

Para subir débese utilizar o prato máis pequeno e a coroa máis grande. Polo contrario, para baixar utilizarase o prato máis grande e a coroa máis pequena.

O radio da roda é $65/2 = 32,5\,cm = 0,325\,m$

Polo tanto a lonxitude da circunferencia da roda será: $2 \cdot \pi \cdot (0,325) = 2,04\,m$

Na seguinte táboa calcúlanse os metros que avanza en cada pedalada:

Prato	**Coroa**	**Voltas que xira a roda nunha pedalada**	**Metros que avanza nunha pedalada**
40	10	$40/10 = 4$	$2,04 \cdot 4 = 8,17\,m$
40	12	$40/12 = 3,33$	$2,04 \cdot 3,33 = 6,8\,m$
40	15	$40/15 = 2,67$	$2,04 \cdot 6,67 = 5,45\,m$
40	20	$40/20 = 2$	$2,04 \cdot 2 = 4,08\,m$
40	25	$40/25 = 1,6$	$2,04 \cdot 1,6 = 3,26\,m$
50	10	$50/10 = 5$	$2,04 \cdot 5 = 10,21\,m$
50	12	$50/12 = 4,17$	$2,04 \cdot 4,17 = 8,52\,m$
50	15	$50/15 = 3,33$	$2,04 \cdot 3,33 = 6,8\,m$
50	20	$50/20 = 2,5$	$2,04 \cdot 2,5 = 5,11\,m$
50	25	$50/25 = 2$	$2,04 \cdot 2 = 4,08\,m$

COMPETENCIA MATEMÁTICA	**1**	2	3	**4**	5	6	7

PROBLEMA 2: O CAN GARDIÁN

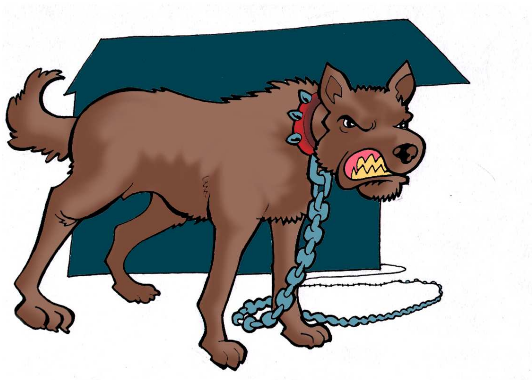

Cerca da casa dos avós hai unha finca grande cunha casa moi bonita. Vixíaa un enorme can suxeito a unha cadea de 3 *m* de longo unida a unha barra horizontal suxeita ao chan que ten á súa vez 2 *m* de longo (e a argola final da cadea pode desprazarse ao longo da barra).

Cales son a forma e as dimensións do terreo que pode alcanzar directamente o can? Calcula a súa área. Se a cadea e a barra deben sumar 5 *m*, que dimensións lle darías a cada unha para que a superficie que pode vixiar o can sexa máxima?

SOLUCIÓN

O terreo vixiado polo can ten a seguinte forma:

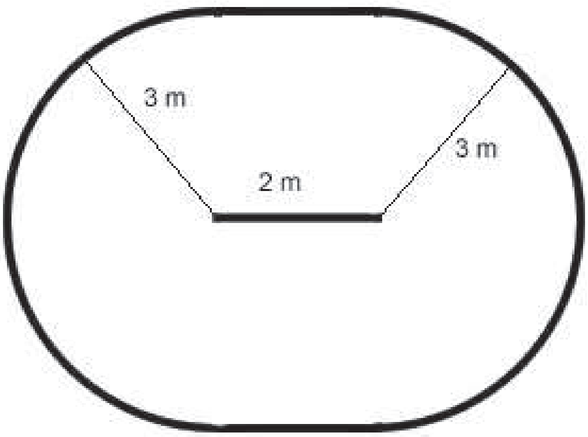

A súa superficie é: $6 \cdot 2 + \pi \cdot 3^2 = 40,27\,m^2$

A superficie máxima vixiaraa cando a barra se reduza a un punto e a cadea teña unha lonxitude de 5 *m*. Nesas condicións o can controlará un círculo de radio 5 *m* de superficie $\pi \cdot 5^2 = 78,54\,m^2$.

COMPETENCIA MATEMÁTICA	1	2	3	**4**	**5**	6	**7**

PROBLEMA 3: PUNTOS DE VISTA

Nun colexio ao remate do curso 2007-08 comparáronse os resultados en 2° de ESO cos do curso anterior, sendo os que se mostran na táboa adxunta:

	2006-07		**2007-08**	
	Matriculados	Aprobados	Matriculados	Aprobados
Non repetidores	22	12	15	8
Repetidores	3	3	10	9
TOTAL	25	15	25	17

As interpretacións destes datos foron moi diferentes:

Director do centro: "O curso 2007-08 supón un avance do 13 % no número de aprobados entre o noso alumnado de 2° de ESO. É outra demostración do bo traballo feito ao longo do ano por profesorado e alumnado. Parabéns a todos!".

Un profesor do centro: "Agradezo ao director o seu comentario no que me afecta, pero non creo que sexa para tirar foguetes porque a taxa de aprobados non medrou máis co 8 %".

Un alumno: "Como sempre os profesores teñen uns puntos de vista moi estraños. Tanto sendo repetidor como non, este curso as cousas foron peor que no 2006-07. Non creo que sexa cuestión de felicitarse".

Un alumno repetidor: "Non creo que haxa que poñerse coma o compañeiro, porque a verdade é que, repetindo, neste curso tiven un $35,5\,\%$ máis de posibilidades de aprobar que no curso pasado".

Outro alumno repetidor: "En absoluto. Repetindo este curso tiñas un $10\,\%$ menos de posibilidades de aprobar que repetindo no curso pasado".

Como é posible que todos teñan razón? Trata de dar unha explicación matemática a cada un dos comentarios.

SOLUCIÓN

Director.

Se no curso 2006-07 aprobaron 15 alumnos e no seguinte 17 supón un incremento de 2 sobre 15, é dicir, de $2/15 = 0,1333$. Polo tanto un $13,33\,\%$.

Profesor.

Compara as porcentaxes da aprobados en cada curso:

- No curso 2006-07 foi de $(15/25) \cdot 100 = 60\,\%$.
- No curso 2007-08 foi de $(17/25) \cdot 100 = 68\,\%$.

Polo tanto o incremento foi do $8\,\%$.

Un alumno.

O razoamento que fai o alumno é o seguinte:

	2006-07			2007-08		
	Matriculados	Aprobados	%	Matriculados	Aprobados	%
Non repetidores	22	12	**54,54**	15	8	**53,33**
Repetidores	3	3	**100**	10	9	**90**

Como se pode ver as porcentaxes de aprobados son superiores no curso 2007-08.

Un alumno repetidor.

O alumno repetidor no curso 2007-08 non o era no curso 2006-07. Polo tanto a diferenza nas porcentaxes de aprobados son de $90 - 54,54 = 35,46\,\%$.

Outro alumno repetidor.

Repetindo no curso 2006-07 a porcentaxe de aprobados foi do $100\,\%$, mentres que no 2007-08 foi do $90\,\%$, un $10\,\%$ menos.

PROBLEMA 4: A REGRA GASTADA

O dono da π-zzería era dunha familia de xastres e conserva unha vella regra de madeira moi gastada, de 33 *cm* de longo, de xeito que só se distinguen as marcas dos centímetros 1, 4, 5, 14, 16, 23, 25 e 31. Aínda así, pode comprobar con ela as medidas, ata 33 *cm*, das pizzas que elabora, sendo todas as medidas números enteiros sen decimais. Como se amaña para obter cada medida?

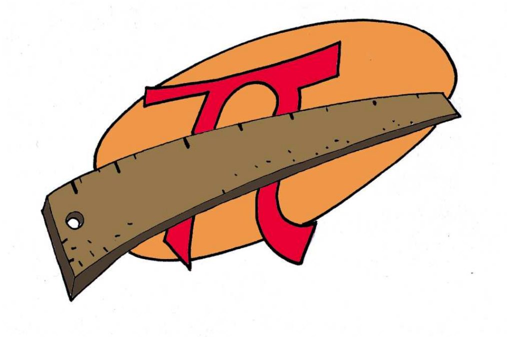

SOLUCIÓN

Medida		**Medida**		**Medida**	
1	0-1	**12**	4-16	**23**	0-23
2	14-16	**13**	1-14	**24**	1-25
3	1-4	**14**	0-14	**25**	0-25
4	0-4	**15**	1-16	**26**	5-31
5	0-5	**16**	0-16	**27**	4-31
6	25-31	**17**	14-31	**28**	5-33
7	16-23	**18**	5-23	**29**	4-33
8	23-31	**19**	4-23	**30**	1-31
9	5-14	**20**	5-25	**31**	0-31
10	4-15	**21**	4-25	**32**	1-33
11	5-16	**22**	1-23	**33**	0-33

COMPETENCIA MATEMÁTICA	1	**2**	**3**	4	5	6	7

COMPETENCIA MATEMÁTICA

Seguindo os textos lexislativos vixentes así como outros estudos como a iniciativa PISA, determinamos a competencia matemática a partir dos seguintes grupos (interrelacionados) de capacidades e destrezas:

1. **Pensar e razoar.**
   - Formular preguntas e razoamentos lóxicos.
   - Coñecer as respostas ofrecidas polas matemáticas.
   - Diferenciar entre diferentes tipos de enunciados: definicións, proposicións, conxecturas,...
   - Entender e utilizar os conceptos matemáticos.
   - Analizar criticamente diversas situacións e/ou resultados.
   - Saber integrar coñecementos adquiridos.
   - Xeralizar e particularizar resultados.
2. **Argumentar.**
   - Crear e expresar argumentos, hipóteses e conxeturas.
   - Establecer un plan de traballo, revisalo e adaptalo.
   - Saber probar e comprobar resultados e afirmacións matemáticas.
   - Seguir e valorar cadeas de argumentos matemáticos de diferentes tipos.
   - Decatarse do rango de posibilidades nun razonamento.
3. **Comunicar.**
   - Expresar contidos matemáticos, de forma oral e escrita, con claridade e precisión.
   - Entender enunciados en forma oral e escrita.
   - Ler comprensivamente textos matemáticos.
   - Buscar e obter información por medios audiovisuais e as TIC.
4. **Modelar.**
   - Estruturar a situación en estudo.
   - Traducir a realidade á estrutura matemática.
   - Interpretar modelos matemáticos en termos da realidade.
   - Controlar, dirixir e traballar con modelizacións matemáticas.
   - Reflexionar sobre a validez dun modelo e dos seus resultados.
   - Comunicar e explicar un modelo, atendendo ás súas posibilidades e limitacións.
5. **Resolver problemas.**
   - Formular e definir unha variedade de problemas de tipo matemático.
   - Resolver problemas matemáticos mediante diversas vías.
6. **Representar.**
   - Decodificar, interpretar e distinguir diferentes tipos de representacións matemáticas.
   - Relacionar situacións reais cos seus correspondentes modelos.
   - Escoller a mellor das posibles representacións atendendo á situación e o propósito.
7. **Utilizar a linguaxe formal e simbólica.**
   - Entender as relacións da linguaxe formal das matemáticas coa linguaxe natural.
   - Traducir entre os dous tipos de linguaxes, tanto formal como natural.
   - Escoller a linguaxe axeitada a cada situación.
   - Manexar enunciados e expresións que conteñan símbolos e fórmulas.
   - Realizar satisfactoriamente operacións e algoritmos con diferentes tipos de números.
   - Entender a utilidade e interpretación de cada operación.
   - Utilizar variables, resolver ecuacións e comprender os cálculos e os resultados.